

POSTANOWIENIE

Dnia 9 sierpnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku D.S.

przy uczestnictwie B.S.

o zezwolenie na przymusowe leczenie psychiatryczne B.S.,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 9 sierpnia 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Okręgowego w P.

z dnia 21 października 2016 r., sygn. akt XV Ca (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) nie obciąża uczestnika kosztami postępowania kasacyjnego,

3) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w P. na rzecz adwokata R.J. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestnikowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach

przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Natomiast skarżący przedstawiając, jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (por. m.in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100 i z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Skonfrontowanie zaskarżonego orzeczenia z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by spełniona została przesłanka oczywistej zasadności skargi, we wskazanym wyżej rozumieniu tego pojęcia. Oczywiście zasadności skargi skarżący upatrywał w naruszeniu przez Sąd drugiej instancji art. 233 § 1 w zw. z art. 286 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie przez biegłego sądowego z dziedziny psychiatrii osobistego badania skarżącego i tym samym oparciu opinii wyłącznie na materiale dowodowym w postaci dokumentów zebranych w sprawie oraz art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (jedn. tekst: Dz. U. z 2017, poz. 882 – dalej: „u.o.z.p.”) poprzez błędną jego wykładnię i bezpodstawne ustalenie, że dotychczasowe zachowanie skarżącego wskazuje na to, że nieprzyjęcie do szpitala spowoduje znaczne pogorszenie jego stanu zdrowia

psychicznego i że jest on niezdolny do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zostało wyjaśnione, że postępowanie toczące się na podstawie art. 29 u.o.z.p. zmierzające do zbadania, czy istnieje potrzeba przyjęcia do szpitala psychiatrycznego osoby chorej psychicznie bez jej zgody stanowi ingerencję w konstytucyjne prawo wolności i nietykalności człowieka. Konsekwencje orzeczeń wydawanych na podstawie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego uzasadniają zatem ściśle wykładanie jej przepisów i przestrzeganie bezwzględneho wymogu, by rozstrzygnięcie wydane na jej podstawie było celowe z punktu widzenia dobra i interesu osoby, której dotyczy. Wskazuje się, że kontrola sądu, czy w danym stanie faktycznym wystąpiły przesłanki ustawowe wymaga wnikliwej oceny, opartej na dowodzie w postaci opinii biegłego lub zespołu biegłych z zakresu psychiatrii, a to z tej przyczyny, że elementem stanu faktycznego decydującego o uwzględnieniu wniosku jest opis stanu zdrowia psychicznego (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 1996 r., III CZP 6/96, OSNC 1996, nr 7 - 8, poz. 95, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2015 r., II CSK 627/14, nie publ. i z dnia 25 listopada 2016 r., V CSK 295/16, nie publ.).

Wbrew stanowisku skargi zaskarżone orzeczenie respektuje te wymogi. Skarżący nie uwzględnił, że w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, a podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Istota zarzutów skargi, z którymi skarżący wiąże jej oczywistą zasadność, polega właśnie na zakwestionowaniu poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych, z których wynika, że skarżący jest osobą psychicznie chorą, jego dotychczasowe zachowanie wskazuje na to, że nieprzyjęcie do szpitala psychiatrycznego spowoduje znaczne pogorszenie stanu jego zdrowia, jak i nie jest on zdolny do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, a uzasadnione pozostaje przewidywanie, że leczenie szpitalne przyniesie poprawę jego stanu zdrowia. Tego rodzaju konstrukcja wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, jako

sprzeczna z zakresem kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym, jest niedopuszczalna.

Ponadto zarówno opinia biegłego wydana w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, jak i opinia biegłego wydana w toku postępowania apelacyjnego została każdorazowo poprzedzona osobistym badaniem sądowo - psychiatrycznym skarżącego przez biegłego psychiatrę (k. 54 - 55 i k. 560 - 572). Konstruowanie oczywistej zasadności skargi na zarzutach nie znajdujących potwierdzenia w aktach sprawy nie wspiera stanowiska skarżącego.

W konsekwencji analiza wniosku, na tle podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie prowadzi do oceny, że stanowi ono konsekwencję jaskrawych błędów w podejmowanych działaniach procesowych czy wykładni art. 29 ust. 1 u.o.z.p.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

Na podstawie art. 102 w zw. z art. 13 § 2 oraz art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. mając na uwadze charakter sprawy i trudną sytuację życiową skarżącego nie obciążono go kosztami postępowania kasacyjnego.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej orzeczono na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 14 ust. 1 pkt 3 i § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015, poz. 1801) w zw. z § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016, poz. 1714).